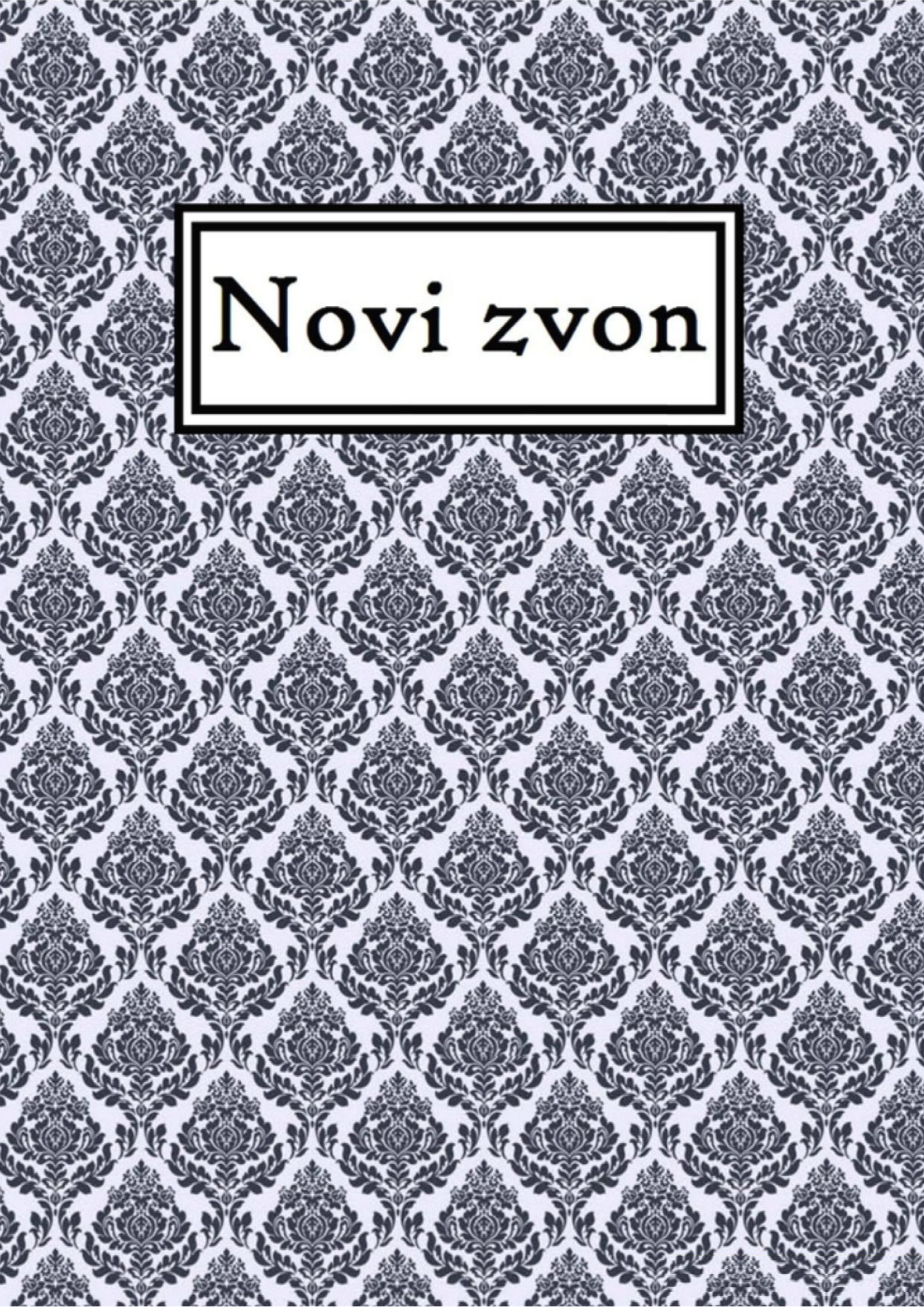

Novi zvon

Novi zvon, letnik II, številka 10

Urednica:
Gaja Jezernik Ovca

Mentor:
dr. Tomo Virk

Oblikovanje:
Gaja Jezernik Ovca

Naklada:
∞

Ljubljana, oktober 2013

Kazalo

Razpis za decembrsko tematsko številko	3
Intervju: Majda Arhnauer Subašič	4
Gaja Jezernik Ovca: nenaslovljeni pesmi	7
Gaja Jezernik Ovca: nenaslovljeni pesmi	8
Gaja Jezernik Ovca: nenaslovljena pesem	9
Urška Kobe: Tam	10
Urška Kobe: To želim storiti zate; Razgalila se bom	11
Urška Kobe: Eno pest Tebi, vse drugo meni	12
Urška Kobe: Po pasje	13
Alojzija Mrak: Kako naj piše, če pa nima traku!	14

Razpis za decembrsko tematsko številko:

And which words are running through your head?

Nadaljujemo s tradicijo polletnih tematskih števil. Tokratna tema bo kar jezik sam. Angleški jezik.

Misija decembrske številke bo dvojna: priložnost za objavo želimo dati slovenskim avtorjem, ki pišejo (tudi) v angleščini, in hkrati želimo med slovenske bralce pripeljati tuje avtorje ter s tem njihove stile, njihovo kulturo in kreativno atmosfero.

Prispevke vseh vrst, zvrsti in žanrov* pošljite na naš elektronski naslov (novizvon@gmail.com) do 28. novembra 2013. Prispevki morajo biti v angleškem jeziku, drugih omejitev ni. Navodilo za oblikovanje prispevkov najdete na spletni strani revije.

Želimo vam prijetno ustvarjanje in veselimo se morebitnega sodelovanja!

ekipa Novega zvona

*Da, to vključuje tudi dela, ki spadajo pod oznako *fanfiction*. Vendar vas v tem primeru prosimo, da se dolžinsko omejite na kratke zgodbe. Zakaj *fanfiction*? Revija Novi zvon je neprofitna, kar pomeni, da lahko objavimo tudi ta žanr, ki je sicer zaradi svojega posebnega statusa v veliki meri spregledan, a v nezanemarljivo veliko primerih zelo kvaliteten.

MAJDA ARHNAUER SUBAŠIČ

Pravzaprav se čudim, da mistika ni bolj prisotna v literaturi

1. Začniva kar na začetku – kaj bereš in pišeš?

Že od malega sem uživala v branju. Požirala sem vse od kriminalk, znanstvene fantastike, avanturističnih romanov, potopisov, zgodb iz kmečkega okolja, starejše poezije in tudi lahkotnejše literature, sploh v najstniških letih. Med avtorji so name naredili največji vtis G. G. Marquez, potopisec Miran Ogrin in Evald Flisar. Ne bi znala pojasnit, kaj točno je tisto, kar me je pri njih najbolj pritegnilo. Morda mistika in poetična pripoved. V zadnjem času manj berem, sem pa ponovno posegla po Cankarju, za katerega se mi zdi, kot da ga berem prvič. Zdaj opažam bogastvo njegovega jezika in izrazno moč. Če bi mi kdo v gimnazijskih letih prerokoval, da ga bom kdaj prostovoljno vzela v roke in celo prišla do takega mnenja, mu ne bi verjela. Sicer pa sem čisto povprečna ženska srednjih let, ki ob enolični službi in družini "mora" nekaj početi, da preseže vsakdanjo rutino. Pisanje mi je bil kot način izražanja sebe vedno najbližji. Svoje vtise in opažanja sem vedno rada dala na papir. Na ta način sem tudi "čistila" sebe in preko tovrstnega pisanja sem svoje probleme in sebe videla v drugačni luči. Pisala sem bolj posamezne fragmente, jih spreminjala, speš odložila, izgubila, založila kam in večino tega čez čas zavrgla. V zadnjih letih, ko je sin večji in imam več časa zase, pa sem se pisanja lotila bolj sistematično. Svoje zapise predvsem dokončam, česar prej nisem počela :). In seveda jih tudi (pravočasno) odpošljem, kar je tudi novo pri meni. Na moj način razmišljanja in tudi na pisanje verjetno vpliva tudi ukvarjanje z duhovnostjo in alternativo, ki me prav tako zanima že dolgo, a sem si šele v zadnjem času vzela več časa tudi za to področje.

2. Lahko poveš še kaj več o mistiki v tvojem pisanju? Misliš, da je mistika le dodatek, zanimivo področje, ki se ga pisatelji ne poslužujejo dovolj, ali je dovolj hvaležna tema za ustvarjanje novih miselnih pokrajin?

Mistika me je že od nekdaj privlačila. Ker sem otroštvo preživljala med samimi odraslimi, sem se - za takratne čase - že zgodaj naučila brati in precej časa sem preživela ob knjigah. Pravlјice sem kar požirala, sploh tiste, kjer je bilo veliko skrivnosti in nadnaravnih dogajanj. Veliko sem tudi sanjara in "predelovala" tisto, kar sem slišala. Najraje pa sem prisluhnila pogovorom, ki so se dotikali nevsakdanjih tem. Menda sem imela bujno domišljijo in velikokrat spraševala in govorila o stvareh, ki naj ne bi bile povsem primerne za otroke. Tudi kasneje, ko sem vzljubila zgodovino, so me bolj kot znana dejstva zanimala nepojasnjena ozadja. Že v najstniških letih sem rada posegala tudi po duhovni in ezoterični literaturi, koliko jo je tedaj bilo na voljo. Tedaj je bilo zelo malo ljudi, s katerimi se je dalo spregovoriti o teh temah, zato sem preko pisanja komunicirala sama s seboj. Kasneje sem na različnih mestih ali ob različnih priložnostih doživljala posebne, težko opredeljive občutke, ki so se vtisnili vame. Ni šlo za kakšno posebno "razsvetljenje", a ta občutja so mi potrjevala, da onkraj videnega in znanega obstaja še nekaj več. Tudi med leposlovnimi deli so me najbolj fascinirala tista, ki so imela v sebi vsaj navdih mistike.

Bilo bi pravzaprav čudno, če se vse to ne bi odražalo tudi v mojem načinu razmišljanja in pisanja. Ko se lotim zgodbe ali pesmi, niti ne načrtujem, da bi vanjo vnesla kaj mistike ali duhovne komponente. Prikrade se spontano; čez vzdušje, ki se

razvija skupaj z zgodbo in katerega tudi ne načrtujem vnaprej. Tekom zgodbe glavni junak nekako dobi ozadje, korenine, ki segajo v nek drug čas in prostor. Preprosto ni le oseba iz mesa in krvi tukaj in zdaj, ampak del širše zgodbe, kjer nastopajo tudi sile, ki nam jih še ni dano povsem razumeti. Pišem precej intuitivno. V začetku si zastavim lik, problem, ki temelji na eni od lastnosti ali usodi kakšne osebe iz mojega življenja. Nato dopustim, da me zgodba sama vodi in običajno me zapelje tudi v mistične vode. Včasih skozi že napisano zgodbo dobim določen odgovor ali uvid v ravnanje glavnega junaka v resničnem svetu.

Zdi se mi, da prav mistika s svojimi razsežnostmi nudi veliko možnost ustvarjanja novih miselnih pokrajin. Ne le pokrajin, tudi svetov. Je priložnost za raziskovanje samega sebe skozi pisanje in posledično spodbuda za bralca, da v zapisih najde del sebe. Ponudi mu iztočnice za širše dožemanje sveta in ga povabi, da tudi v svojem življenju morda prepozna stvari, ki si jih ne more razumsko povsem dobro razložiti. Pravzaprav se čudim, da mistika ni bolj prisotna v literaturi. Poleg že omenjenega omogoča tudi širšo svobodo, negacijo logike in na nek način lahko pisanje spremeni v poigravanje. Marsikdaj lahko pomeni tudi beg v preteklost, otroštvo, obuditev sanjarjenj iz teh dni. S pozornejšim opazovanjem sebe skozi svoje pisanje, spremljano s kančkom mistike, lahko prepoznaviš tudi svoje podzavestne vzorce in se jih na ta način lahko osvobajaš.

3. Omenila si, da sedaj z drugačnimi očmi bereš Cankarjeva dela. Meniš, da se z minevanjem let spreminja pogled ne samo na literaturo, temveč tudi na lastno ustvarjanje?

Kljub veselju do branja so mi bila obvezna branja v osnovni šoli in gimnaziji nujno zlo in marsikdaj nočna mora. Spraševala sem se, kaj le vidijo profesorice slovenščine v teh zateženih delih, s katerimi nam grenijo mladost. Pa kakšen bogat jezik in inovativne prispodobе?! Sama revščina, trpljenje, moraliziranje! Mislim, da najstniška leta - vsaj pri večini - niso ravno pravi čas za tovrstno literaturo. Sklepam tudi po svojem sinu in njegovih vrstnikih. Te teme in način pisanja se mladega človeka iz povsem drugega okolja in drugačnim pogledom na svet težko dotaknejo. Nima še dovolj izkušenj in vpogledov. Kasneje skozi prizmo lastnih doživetij in izkustev doumeš tisti "kaj je hotel pisatelj povedati". Ko slučajno prebereš odlomek, ugotoviš, da ti je to občutenje poznano. In šele takrat vidiš, da je izraženo na slikovit način v lepem jeziku. Prepoznaš odtenke, zaznaš mehkobo. Pojem poetičnega ti postane bližji. V dekletih iz Hiše Marije Pomočnice začutiš globoko stisko in brezizhodnost, kar ti prej ne uspe. In Emma Bovary ni več neka lahka ženska, ki išče izgovore za svoje za svoje varanje, temveč ženska, ki hrepeni po ljubezni in sreči.

Minevanje let prinese tudi izkušnje, ki zaznamujejo tudi pisanje, ne le dožemanje literature. Vse manj stereotipov in brezkompromisnosti je prisotno. Vedno bolj veš, da svet ni le črno bel. Vsako leto in vsako lastno doživetje prinese več odtenkov. Pišeš lahko o stvareh, ki si jih sam izkusil in si zato lahko bolj suveren. Paleta občutenj, ki si jih nabereš skozi dogodke in doživetja, ki jih prinesejo leta, je širša in lažje jih vneseš v svoje junake. Več sebe lahko daš v pisanje. Tekom let spoznaš več ljudi, opazuješ njihovo spreminjanje in usode. Bolj pozorno jim lahko prisluhneš in jih opazuješ, saj je marsikatera njihova izkušnja tudi tvoja lastna. Ko otroci odrastejo in se v službi ustališ, imaš več časa, da se poglobiš v vsako stvar in jo zato tudi bolje spoznaš. Znaš jo dodatno osvetliti z različnih gledišč. S tem se izogneš površnosti, kar prav tako vpliva

na ustvarjanje. Postaneš pa tudi bolj samokritičen. Zgodbo "vališ", popravljaš, dopolnjuješ, zbrišeš več, kot napišeš ... skratka kompliciraš :)

Intervjuvala: Veronika Šoster

Gaja Jezernik Ovca

Drobljenje izsekov
fikcije,
ki je postmodernistično
prehajala v
resničnost,
se ujela v
silnice
transformacij,
ker si ekspresionist
in s svojimi
sporočili
širiš distorzijo
stabilnosti.

Sedim v pepelu
in čakam na dež.

Ezra
ne bi mogel
ujeti v teksturo trenutka
poti
linij tvojih
ustnic
počasi
navzdol

Pozabila sem že,
kako utesnjujoča
 je nočna
 vožnja na
obledelih avtobusnih
 sedežih
vakuum soobstoja
 minljivosti
brez odmevov
 prostosti
 betona

Jarmuschevski
 kosi
 srečanj
ovitih v cigaretni
 dim,
 ki tvorijo
 nefiktivno
 imaginarnost.

Transparentnost
 zapisa,
ko potrebujem
 nekaj
 stalnega.

Ob tebi nimam besed.

Nepričakovana domačnost.

Ker nisi zgolj
ideja.

In nisi ideal.

Vem za tvojo
resničnost.

Urška Kobe

Tam

Tam, upognjena na tleh.
Zavita v čadar. Samo popiti moram *čarinamrito*. Potem lahko tudi vstanem.
Špekuliram.

Tam, pred mano *Panca tattva*. Gledajo me, vseh pet se mi smehlja in radostno
obračajo dlani gor. Proti Sebi.

Tam, na levi me opazuje en *prabhu*, ki očitno ne dojame Veličine Njih Petih.

Gospod, zakaj se mi vselej pojavi *tak*, ki me *tako* gleda? Jaz sem *tu*, prišla sem se Ti
pokazat. Poglej, kako gnila sem!

Tam, za mano zaškripa jokajoč glas vrat. Še nekdo se Ti bo prišel poklonit.

Tam, me klujuva strašni strah. Točno tam. Kaj pa če obuješ svoje spolirane copatke in
odideš na sprehod, s katerega te ni nazaj? Si kdaj pomislil na to, da se ne vrneš? Jaz
sem že špekulirala o tem. *Madhyahna-lila*. Ja, o tem, da se točno ob poldne tako
vrtita in skačeta z *Nityanando* v ekstazi, da se pozabita vrnit v ta kamen.

Tam, v tem trenutku padem pod težo težkih misli. Prišlek pa se ti prikloni.
Gouranga, Nityananda! Ki jay!

Dolž, 7. junij 2013

To želim storiti Zate

Zdaj bom spekla ajdove piškotke.
Ob spremljavi Tvojih *bajanov* bom gnetla testo.
Potem bom pa spet pozabila Nate.
Kar spomnila se bom na gorjanske medvede ali
tiste ozke poti nad prepadom na Triglavu.
Ali pa se mi bo prikazala slika divjega lipicanca
ali truplo ene ovce v zidanici. In se spomnila njenega pečenega okusa.
In bom imela polno grlo dlak.
Potem se bom spet spomnila Nate.
Ugotovila bom, da sem pozabila poslušati, kako poješ za Krsno.
In se bom spomnila, da jaz tole gnetem - Zate!
Žal mi bo, da Ti ponujam vse te medvede in ovce in strašne prepade.
In Ti bom ponudila *maha mantra* -
s sveže pečenimi piškotki.

8. junij 2013

Razgalila se bom

Na platno se bom preslikala.
Dala se bom na ogled, naj me opazijo.
V resničnem pomenu mislim.
Odtisnila dušo.
Potem se bodo tudi sami prepoznali in
odprli svoj klub Končno prepoznavnih.
Šli bodo na ulice in se borili.
Vzklikali bodo imena Hare, Krsna in Rama.
Presežena bo estetska funkcija kreacije na platnu.
Njena višja naloga bo osvobajanje padlih duš.

8. junij 2013

Eno pest Tebi, vse drugo meni

Slišala sem Te.

Rekel si *pojdi stran od tu*.

Jaz pa sem poslušala svoj jezik. Grabila sem zrele
plodove. Celo pest sem jih držala in počakala, da jih poješ.

Tako - neučakano.

Potem pa sem jih zbasala vase. Trgala sem še in še.
Sok se je pocejal med prsti.

Rekel si *to je sosedova češnja*.

Ja, prav, če sem pa lačna.

Zelo blizu naše hiše stoji. Malo je tudi naša. Veje sežejo na naše dvorišče.
Noben ne bo opazil.

Rekel si *jaz vse vidim*.

Potem pa veš, kaj vse počnem. Koliko časa
že stegujem svoj jezik za vsako stvarjo, ki diši po užitku.
koliko časa me že ta
obvladuje, me trga, vrti in obrača. Vem, da veš.

Ampak meni to ni dovolj. Dokler ne pridem
do tiste najvišje veje, kjer je še manjša vejica in
na njej so tako črne češnje. Ko pridem do nje,
bom imela dovolj.

Ti rečeš *jaz ne vidim razlike med to najvišjo vejo in
tistimi, ki jih lahko dosežeš*.

Ampak jaz plezam in se vzpenjam in lomim vse pod sabo.
Da bi prišla do najsladkejšega plodu.

Drugo ni pomembno.

Toda, bolj ko se vzpenjam, manj vidim cilj.
Prestrašim se in začnem trgati vse, kar mi pride pod roke.
Preženem vse ptiče, ki kradejo moje češnje.
Zamahnem in mi spodrsne.

Še dobro.

Drugače ne bi nikoli spoznala, da sem jedla zelene in kisle sosedove češnje.

Junij 2013

Po pasje

Pa ne ravno in točno danes. Pa ravno danes se mi roke preveč tresejo, da bi držala kavo.

Pa ravno danes sem odeta v belo pregrinjalo, točno danes. Lahko bi se zarisal kakšen madež. Lahko, samo ne danes. Kdaj drugič bi bilo bolj primerneje. Saj če bi bil dan za črno pregrinjalo ne bi bilo nobene škode, če bi se mi tresle roke. Drugič ti bom raje belo kavo nosila, ko bo tak dan, veš?

Pa bo gotovo manj tvegani.

Dovolj, danes sva se že dovolj pogovarjala. Taka razpravljanja lahko postanejo preobložena. Pretežka za lahkotne večere. Tišina včasih ni slaba. Včasih bi bilo bolje, da ne bi več vztrajal. Da, tebi govorim. Saj brez besed se bi že dalo. A kaj ko človek zgubi čut, da bi celo življenje samo gledal svojega izbranca. Gledal in gnetel. .

Dajmo, ljubimo se! Ženske, ženske, ženske...Moški, a niso mamljiva zadeva tele ženske?

Dajmo, pokažimo, psom da tudi mi znamo po njihovo, ne zaklepajmo vrat, odprimo jih na stežaj! Zakaj se pretvarjamo, da znamo bolje kot žival?

Besede naenkrat postanejo pomembne. No, morale bi biti na prvem mestu, pa se nam preveč lušno zdi da lahko oponašamo pse brez velikih besed. Saj oni sploh nimajo pojma o besedah. Si rečemo, da potem pa tudi mi nimamo kaj izgubiti. Kaj pa, Ko smo že v pasjem dreku...

Pomirjena sem, ker ne nosim črnih oblačil. Da ti prinesem kavo, ti naj bo v dokaz moje ljubezni. Ljubezni? Da, mislim to, da vem, da je nekaj. Da to čutim. In hvala ker vem, da tudi ti nimaš srca samo v hlačah. Ampak danes bi pa vseeno po pasje. Všeč mi je, da se temu smejiva.

Predolgo sem bila ujeta v rokah črnega moža. Zdaj to vem, ker je tebi dovolj že to, da ti prinesem kavo, ne pa kakšna je.

24. oktober 2010

Alojzija Mrak

Kako naj piše, če pa nima traku!

Sedim v veliki predavalnici. Nabito polna je in prepojena z umetno svetlobo. Vidim, kako profesor nekaj razlaga, a me zvok ne doseže. Niti se ne trudim, da bi me. Nočem.

Pred menoj se začne izrisovati domači kraj. Stopim v hodnik in se po kamnitem stopnišču napotim v prvo nadstropje k svoji babici. Toplina njenega stanovanja me pozdravi z objemom, me popelje na kavč. Zlekнем se na desno stran in poslušam rahlo, enakomerno ropotanje.

Zaposlena je v kuhinji. Kot vedno se širijo prijetne vonjave po njenem stanovanju. Vem, da jih lahko zaznata tudi starša spodaj, ki v kuhinji pijeta črno kavo.

"Samo še malo, pa se bo kar samo kuhalo," priletijo njene besede skozi podboje. Nasmehnem se. Ta stavek mi je vedno rekla, ko sem bila še otrok. In nikdar se ni zlagala. Kljub neštetim opravičevanjem je vedno našla čas zame in jaz sem jo zato oboževala.

Ko se mi pridruži v dnevni sobi, se ob sveže pečenih slanikih in kozarcu soka začneva pogovarjati o vsakdanu, o preteklosti in o spremembah, ki se jim nikakor ne moreva izogniti. Nekako pristaneva pri šolah in profesorjih. Z veseljem ji prisluhnem.

"Po vojni smo začeli zopet s šolo. Naredila sem štiri leta ekonomske šole, brez mature. Nisem je šla delat, ker sem imela takrat Balkanijado. V 4. letniku sem imela tudi popravni izpit iz knjigovodstva. Knjigo sem nosila kar s sabo in jo celo dala pod blazino, a ni nič pomagalo. Nič ni šlo v glavo.

Ko sem prišla na izpit, je bil profesor Lah tako dober, da mi je pomagal narediti. In res sem ga opravila z zadostnim uspehom. Ko sem tega profesorja kasneje srečala v Mariboru, kjer smo imeli tekmo v namiznem tenisu, mi je ponudil izlet na Pohorje, češ da bi šla z njim smučat. Rekel je, da bi mi vse priskrbel, pa sem ga vprašala, če bi to naj bil revanš za moj popravni izpit. Obrnil se je in odšel. Nasploh je bil takšen babjek. Spomnim se ga, kako je prišel je v razred, bil čisto zmešan in rekel, da je preveč prave kave popil.

Na šoli je bil tudi profesor ruščine, ki mu nisem bila po godu. Vsakokrat me je poklical pred tablo. On me je spraševal, jaz pa nisem odgovarjala. Na koncu je šlo tako daleč, da mi je grozilo, da bom padla ta predmet. Ves razred je prosil zame, naj me še enkrat vpraša. To je tudi storil in jaz sem na vsa vprašanja odgovorila. Tako mi je ostal le tisti popravni izpit iz knjigovodstva. Pa saj te po izkazu nihče ne vpraša.

Profesor Beg je od učencev zahteval samo, da mu nosijo hrano, ker je "rabil veliko vitaminov". Učil nas je zemljepis in stenografijo. Meni je vedno povedal, kaj me bo vprašal, a jaz se še tistih treh vprašanj nisem naučila. Ko me je poklical k zemljevidu, sem imela srečo, ker sem navadno sedela v prvi klopi (blizu zemljevida). Na mizi sem imela skripte, ki so bile odprte tam, kjer so bila tista tri vprašanja. Poškilim na skripte in v klopi zraven mene se začne sošolka Marija smejati. Profesor jo seveda takoj vpraša, zakaj se smeji, ona pa odgovori, da zato, ker jaz berem ven iz skript. Rekel mi je krava. Tako ali tako je vedel, da se delam ... Sicer pa je tudi drugim dal vprašanja, samo da je dobil vitamine.

Ko je profesor Ažman, mali človek, govoril, je kar špricalo okoli njega in jaz sem sedela v prvi klopi s sošolko Dragico Hartman. Kadar je stopil pred nas, da bi nas okregal, bi potrebovali odprt dežnik. Enkrat je zamahnil, ne vem, ali je želel udariti mene ali Dragico, medve pa sva se smejali. Nikdar nisva bili na miru. Sploh Dragica je bila od vraga. Še med testom sem morala njej govoriti, saj si ni niti napisala svojih švinglcev.

Profesor Fink nas je učil zgodovino. Enkrat sem test pisala pet, a ni mogel verjeti. Rekel je, naj pridem k tabli in mu dokažem. Jaz pa nisem šla. Nisem govorila. Dolgo sva se s tem mučila, a iz mene ni spravil nikakršne besede. Ko mi res ni dal več miru, vsako uro je namreč nekaj želel od mene, sem se pa naučila in mu zdrdrala vse. Rekel mi je samo: "No, kaj je to tako težko?"

Ravnatelj, Marinčku, smo pravili konjska smrt. Ne le mi, tudi prejšnji učenci. Učil nas je strojepis, čeprav on ni znal pisati na stroj. Z Dragico sva spet sedeli v prvi klopi. Vedno sem bila prva gotova. Ko sem mu enkrat nesla izdelek na kateder, sem nazaj prinesla čisto rdeče pobarvan papir. Vsako malo napakico mi je podčrtal!

Vedno, ko je stopil v razred, je rekel: "Nimamo dobre strojepiske!"

Pisalni stroji so bili stari Remingtoni, zelo glasni. Medve sva se zabavali in močno tolkli po tipkah in po številčnici, zato naju je nagnal v zadnjo klop. Potem pa nisem bila več najhitrejša. Vlogo je prevzel nek fant, Agrež, in me je zmeraj pogledal, češ, nisi najboljša.

Ko smo pisali diktat, je Pavli, ki je sedela v sosednji klopi, ušel trak in ni mogla več pisati. To je povedala tudi profesorju. Ko je prišel do nje, ji je rekel: "Piši, piši, piši!" Rekla sem mu: "Kako naj piše, če pa nima traku!"

Zato me je nagnal iz razreda. Naslednjo uro pa sem prišla nazaj, kot da se ni nič zgodilo."

Hrup iz babičine kuhinje narašča. Poleg mene se nekaj premakne. Starinsko progast kavč se premeni v lesen stol.

Profesor je ravno odhajal skozi vrata in študentje so kot deroča reka hiteli mimo mene po stopnicah in na hodnik.

Nasmehnem se.